

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Προοίμιο

Τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα άλλα κράτη που έχουν υπογράψει την παρούσα Σύμβαση,ι

Θεωρώντας ότι ο στόχος του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι να επιτύχει μεγαλύτερη ενότητα μεταξύ των μελών του,

Έχοντας υπ' όψη τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού και ιδιαίτερα το Άρθρο 4, το οποίο απαιτεί από τα Κράτη-μέρη να λάβουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα για την εφαρμογή των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στην εν λόγω Σύμβαση,

Σημειώνοντας το περιεχόμενο της Σύστασης 1121 (1990) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης για τα δικαιώματα του παιδιού,

Πεπεισμένοι ότι τα δικαιώματα και το υπέρτατο συμφέρον των παιδιών πρέπει να προωθηθεί και προς τούτο, τα παιδιά πρέπει να έχουν την ευκαιρία να ασκούν τα δικαιώματά τους, ιδιαίτερα σε οικογενειακές διαδικασίες που τα επηρεάζουν,

Αναγνωρίζοντας ότι τα παιδιά πρέπει να τυγχάνουν σχετικής πληροφόρησης ώστε να καταστεί δυνατή η προώθηση τέτοιων δικαιωμάτων και υπέρτατων συμφερόντων και ότι το απαιτούμενο βάρος πρέπει να δίδεται στις απόψεις των παιδιών,

Αναγνωρίζοντας τη σημασία του ρόλου των γονέων, στην προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των παιδιών και θεωρώντας ότι, όπου είναι αναγκαίο, τα Κράτη θα πρέπει επίσης να εμπλέκονται σε τέτοια προστασία και προώθηση,

Θεωρώντας, εντούτοις, ότι στην περίπτωση σύγκρουσης είναι επιθυμητό για τις οικογένειες, να προσπαθήσουν να φθάσουν σε συμφωνία πριν να φέρουν το θέμα ενώπιον δικαστικής αρχής,

Έχουν αποφασίσει ως ακολούθως:

Κεφάλαιο Ι - Πεδίο Εφαρμογής και σκοπός της Σύμβασης και ορισμοί

Άρθρο 1 - Πεδίο Εφαρμογής και σκοπός της Σύμβασης

1. Η παρούσα Σύμβαση εφαρμόζεται σε παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους.
2. Ο σκοπός της παρούσας Σύμβασης είναι, προς το υπέρτατο συμφέρον των παιδιών, η προώθηση των δικαιωμάτων τους, η παροχή σε αυτά διαδικαστικών δικαιωμάτων και η διευκόλυνση στην άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, διασφαλίζοντας ότι τα παιδιά είναι, τα ίδια ή μέσω άλλων προσώπων ή Σωμάτων, ενημερωμένα και τους επιτρέπεται να συμμετέχουν σε διαδικασίες που τα επηρεάζουν ενώπιον δικαστικής αρχής.
3. Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, διαδικασίες ενώπιον δικαστικής αρχής που επηρεάζουν τα παιδιά είναι οικογενειακές διαδικασίες, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν την άσκηση των γονικών ευθυνών, όπως είναι ο τόπος διαμονής και η πρόσβαση στα παιδιά.
4. Κάθε Κράτος οφείλει, κατά το χρόνο της υπογραφής ή όταν καταθέτει την πράξη επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, με δήλωση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να καθορίσει τρεις τουλάχιστον κατηγορίες οικογενειακών υποθέσεων ενώπιον δικαστικής αρχής στις οποίες η παρούσα Σύμβαση θα εφαρμόζεται.

5. Οποιοδήποτε μέρος δύναται, με επιπρόσθετη δήλωση, να καθορίσει επιπρόσθετες κατηγορίες οικογενειακών υποθέσεων στις οποίες η παρούσα Σύμβαση θα εφαρμόζεται ή να παρέχει πληροφορίες αναφορικά με την εφαρμογή του Άρθρου 5 παράγραφος 2, του Άρθρου 9, παράγραφος 2, του Άρθρου 10 και του Άρθρου 11.
6. Τίποτα στην παρούσα Σύμβαση, θα εμποδίζει τα Μέρη να εφαρμόζουν κανόνες πιο ευνοϊκούς για την προώθηση και την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

Άρθρο 2 – Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης:

(α)	ο όρος «δικαστική αρχή» σημαίνει δικαστήριο ή διοικητική αρχή που έχει ισότιμες εξουσίες·
(β)	ο όρος «έχοντες γονικές ευθύνες» σημαίνει γονείς και άλλα πρόσωπα ή σώματα, που έχουν το δικαίωμα να ασκούν ορισμένες ή όλες τις γονικές ευθύνες·
(γ)	ο όρος «αντιπρόσωπος» σημαίνει πρόσωπο, όπως δικηγόρος ή σώμα, που έχει διορισθεί να ενεργεί ενώπιον δικαστικής αρχής για λογαριασμό παιδιού·
(δ)	ο όρος «σχετικές πληροφορίες» σημαίνει πληροφορίες, οι οποίες είναι κατάλληλες για την ηλικία και την αντίληψη του παιδιού και οι οποίες δίδονται για να διευκολύνουν το παιδί να ασκήσει πλήρως τα δικαιώματά του, εκτός αν η παροχή τέτοιων πληροφοριών είναι αντίθετη με την ευημερία του παιδιού.

Κεφάλαιο II - Διαδικαστικά μέτρα για την προώθηση της άσκησης των δικαιωμάτων των παιδιών

A. Διαδικαστικά δικαιώματα του παιδιού

Άρθρο 3 — Δικαίωμα να πληροφορείται και να εκφράζει τις απόψεις του σε διαδικασίες

Σε Παιδί που θεωρείται από την εσωτερική νομοθεσία ότι έχει επαρκή αντίληψη, σε περίπτωση διαδικασιών ενώπιον δικαστικής αρχής που το επηρεάζει, παρέχονται και δικαιούται να ζητήσει τα ακόλουθα δικαιώματα:

(α)	να λαμβάνει όλες τις σχετικές πληροφορίες-
(β)	να το συμβουλευόμαστε και να εκφράζει τις απόψεις του
(γ)	να ενημερώνεται για τις πιθανές συνέπειες συμμόρφωσης με τις απόψεις αυτές και τις πιθανές συνέπειες οποιασδήποτε απόφασης.

Άρθρο 4 - Δικαίωμα να υποβάλλει αίτηση για τον διορισμό ειδικού αντιπροσώπου

1. Τηρουμένου του Άρθρου 9, το παιδί θα έχει το δικαίωμα να αιτείται, αυτοπροσώπως ή μέσω άλλων προσώπων ή σωμάτων, για ειδικό αντιπρόσωπο, σε διαδικασίες ενώπιον δικαστικής αρχής που επηρεάζουν το παιδί, όπου το εσωτερικό δίκαιο αποκλείει τους έχοντες γονικές ευθύνες να αντιπροσωπεύουν το παιδί, ως αποτέλεσμα σύγκρουσης συμφερόντων με το τελευταίο.
2. Τα Κράτη είναι ελεύθερα να περιορίσουν το δικαίωμα της παραγράφου 1, σε παιδιά που θεωρούνται από το εσωτερικό δίκαιο ότι έχουν επαρκή αντίληψη.

Άρθρο 5 - Άλλα πιθανά διαδικαστικά δικαιώματα

Τα Κράτη εξετάζουν την παροχή στα παιδιά επιπρόσθετων διαδικαστικών δικαιωμάτων, σε σχέση με διαδικασίες ενώπιον δικαστικής αρχής που τα επηρεάζουν, ιδιαίτερα:

(α)	το δικαίωμα να αιτούνται βοήθεια από κατάλληλο πρόσωπο της επιλογής τους, προκειμένου να τα βοηθήσει να εκφράσουν τις απόψεις τους
(β)	το δικαίωμα να αιτούνται αυτοπροσώπως ή μέσω άλλων προσώπων ή σωμάτων, για διορισμό ξεχωριστού αντιπροσώπου, στις κατάλληλες περιπτώσεις δικηγόρου
(γ)	το δικαίωμα να διορίσουν δικό τους αντιπρόσωπο
(δ)	το δικαίωμα να ασκούν ορισμένα ή όλα τα δικαιώματα των μερών σε τέτοιες διαδικασίες.

B. Ρόλος των δικαστικών αρχών

Άρθρο 6 - Διαδικασία λήψεως απόφασεως

Σε διαδικασίες που επηρεάζουν παιδί, η δικαστική αρχή προτού λάβει απόφαση οφείλει:

(α)	να μελετά κατά πόσο έχει επαρκείς πληροφορίες στη διάθεση της, προκειμένου να πάρει απόφαση προς το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, και, όπου είναι αναγκαίο, να λαμβάνει περαιτέρω πληροφορίες, ιδιαίτερα από τους έχοντες γονικές ευθύνες
(β)	σε περίπτωση όπου το παιδί θεωρείται από το εσωτερικό δίκαιο ότι έχει επαρκή αντίληψη:

- να διασφαλίσει ότι το παιδί έχει λάβει όλες τις σχετικές πληροφορίες
- να συμβουλευθεί το παιδί προσωπικά σε κατάλληλες περιπτώσεις, κατ' ιδίαν αν είναι αναγκαίο, το ίδιο ή μέσω άλλων προσώπων ή σωμάτων, κατά τρόπο κατάλληλο για την αντίληψη του, εκτός αν αυτό θα ήταν έκδηλα αντίθετο προς το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού
- να επιτρέψει στο παιδί να εκφράσει τις απόψεις του.

(γ)	να δώσει το απαιτούμενο βάρος στις απόψεις που εξέφρασε το παιδί.
-----	---

Άρθρο 7 - Καθήκον να ενεργήσει ταχέως

Στις διαδικασίες που επηρεάζουν το παιδί, η δικαστική αρχή ενεργεί ταχέως, για να αποφευχθεί οποιαδήποτε αχρείαστη καθυστέρηση και οι διαδικασίες είναι διαθέσιμες για να διασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις της επιβάλλονται ταχέως. Σε επείγουσες περιπτώσεις, η δικαστική αρχή έχει εξουσία, όπου είναι κατάλληλο, να λαμβάνει αποφάσεις που είναι άμεσα εκτελεστές.

Άρθρο 8 - Αυτεπάγγελτη ενέργεια

Σε διαδικασίες που επηρεάζουν παιδί, η δικαστική αρχή έχει εξουσία να ενεργεί αυτεπάγγελτα, σε υποθέσεις που καθορίζονται από το εσωτερικό δίκαιο όπου η ευημερία του παιδιού είναι σε σοβαρό κίνδυνο.

Άρθρο 9 -Διορισμός Αντιπροσώπου

1. Σε διαδικασίες που επηρεάζουν το παιδί όπου, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο, οι έχοντες γονικές ευθύνες αποκλείονται από την αντιπροσώπευση του παιδιού, ως αποτέλεσμα σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού, η δικαστική αρχή έχει

εξουσία να διορίσει ειδικό αντιπρόσωπο του παιδιού για τις διαδικασίες αυτές.

2. Τα Μέρη **θα** εξετάσουν, την παροχή σε διαδικασίες που επηρεάζουν το παιδί, εξουσίας στη δικαστική αρχή να διορίσει ξεχωριστό αντιπρόσωπο, σε κατάλληλες περιπτώσεις δικηγόρο, να εκπροσωπεί το παιδί.

Γ. Ρόλος των αντιπροσώπων

Άρθρο 10

1. Στις περιπτώσεις διαδικασιών ενώπιον δικαστικής αρχής που επηρεάζουν παιδί, ο αντιπρόσωπος, εκτός αν αυτό **θα** ήταν έκδηλα αντίθετο προς το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, οφείλει να-

(α)	παράσχει όλες τις σχετικές πληροφορίες στο παιδί, εάν το παιδί θεωρείται από το εσωτερικό δίκαιο ότι έχει επαρκή αντίληψη
(β)	παράσχει εξηγήσεις προς στο παιδί, εάν το παιδί θεωρείται από το εσωτερικό δίκαιο ότι έχει επαρκή αντίληψη, αναφορικά με τις πιθανές συνέπειες της συμμόρφωσης με τις απόψεις του και τις πιθανές συνέπειες οποιασδήποτε ενέργειας από τον αντιπρόσωπο"
(γ)	καθορίζει τις απόψεις του παιδιού και παρουσιάζει τις απόψεις αυτές στη δικαστική αρχή.

2. Τα Μέρη εξετάζουν την επέκταση των προνοιών της παραγράφου 1 στους έχοντες γονικές ευθύνες.

Δ. Επέκταση ορισμένων προνοιών

Άρθρο 11

Τα Μέρη εξετάζουν την επέκταση των προνοιών των Άρθρων 3, 4 και 9, σε διαδικασίες που επηρεάζουν τα παιδιά ενώπιον άλλων σωμάτων και σε ζητήματα που επηρεάζουν τα παιδιά τα οποία δεν είναι το αντικείμενο διαδικασιών.

Ε. Εθνικά Σώματα

Άρθρο 12

1. Τα Κράτη θα ενθαρρύνουν μέσω σωμάτων που εκτελούν, μεταξύ άλλων, τις λειτουργίες που παρατίθενται στην παράγραφο 2, την προώθηση και την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.
2. Οι λειτουργίες είναι ως ακολούθως:

(α)	να προβαίνουν σε προτάσεις για ενδυνάμωση του δικαίου, σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών
(β)	να εκφράζουν γνώμες, που αφορούν προσχέδια νομοθεσίας, σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών
(γ)	να παρέχουν γενικές πληροφορίες, αναφορικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, το κοινό, και πρόσωπα και σώματα που ασχολούνται με ερωτήματα σχετικά με παιδιά
(δ)	να αναζητούν τις απόψεις των παιδιών και να τους παρέχουν σχετικές πληροφορίες.

ΣΤ. Άλλα ζητήματα

Άρθρο 13 - Διαμεσολάβηση ή άλλες διαδικασίες για επίλυση διαφορών.

Για να αποτραπούν ή επιλυθούν διαφορές ή για αποφυγή διαδικασιών ενώπιον δικαστικής αρχής που επηρεάζουν παιδιά, τα Μέρη ενθαρρύνουν την παροχή διαμεσολάβησης ή άλλων διαδικασιών για επίλυση διαφορών, και την χρήση τέτοιων διαδικασιών για επίτευξη συμφωνίας, σε κατάλληλες υποθέσεις που θα προσδιορισθούν από τα Μέρη.

Άρθρο 14 - Νομική αρωγή και συμβουλή

Όπου το εσωτερικό δίκαιο προνοεί νομική αρωγή ή συμβουλή για την αντιπροσώπευση παιδιών σε διαδικασίες ενώπιον δικαστικής αρχής που τα επηρεάζουν, τέτοιες διατάξεις θα εφαρμόζονται σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται από τα Άρθρα 4 και 9.

Άρθρο 15 - Σχέσεις με άλλες διεθνείς πράξεις

Η παρούσα Σύμβαση δεν περιορίζει την εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης διεθνούς πράξης η οποία ασχολείται με ειδικά ζητήματα, που απορρέουν στο πλαίσιο της προστασίας παιδιών και οικογενειών, και στην οποία Μέρος στην παρούσα Σύμβαση είναι ή γίνεται Μέρος.

Κεφάλαιο III - ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 16 - Ίδρυση και λειτουργίες της Μόνιμου Επιτροπής

1. Συστήνεται για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης Μόνιμος Επιτροπή.
2. Η Μόνιμος Επιτροπή θα τηρεί υπό αναθεώρηση προβλήματα που σχετίζονται με την παρούσα Σύμβαση. Ειδικότερα μπορεί να:

(α)	εξετάζει οποιαδήποτε σχετικά ερωτήματα που αφορούν την
-----	--

	ερμηνεία ή εφαρμογή της Σύμβασης. Τα συμπεράσματα της Μόνιμου Επιτροπής που αφορούν την εφαρμογή της Σύμβασης μπορούν να πάρουν την μορφή συστάσεως: συστάσεις υιοθετούνται από πλειοψηφία τριών τετάρτων των ψηφισάντων
(β)	προτείνει τροποποιήσεις της Σύμβασης και εξετάζει αυτές που προτείνονται σύμφωνα με το Άρθρο 20
(γ)	παρέχει συμβουλή και βοήθεια σε εθνικά σώματα τα οποία έχουν λειτουργίες δυνάμει της παραγράφου 2 του Αρθρου 12 και προωθεί τη διεθνή συνεργασία μεταξύ αυτών.

Άρθρο 17 - Σύνοψη

1. Κάθε Μέρος μπορεί να εκπροσωπείται στην Μόνιμο Επιτροπή από ένα ή περισσότερους αντιπροσώπους. Κάθε Μέρος **θα** έχει μία ψήφο.
2. Οποιοδήποτε Κράτος που αναφέρεται στο Άρθρο 21, που δεν είναι Μέρος στην παρούσα Σύμβαση, μπορεί να εκπροσωπείται στη Μόνιμο Επιτροπή από ένα παρατηρητή. Το ίδιο ισχύει και για οποιοδήποτε άλλο Κράτος ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μετά που **θα** προσκληθούν να προσχωρήσουν στη Σύμβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αρθρου 22.
3. Εκτός εάν Μέρος έχει πληροφορήσει τον Γενικό Γραμματέα για την ένσταση του, τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την συνάντηση, η Μόνιμος Επιτροπή μπορεί να προσκαλέσει τους ακόλουθους να παρευρεθούν ως παρατηρητές σε όλες τις συναντήσεις της, ή σε μία συνάντηση, ή σε μέρος συνάντησης:
  - ο οποιοδήποτε Κράτος που δεν αναφέρεται στην παράγραφο 2 πιο πάνω,
  - ο την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού,
  - ο την Ευρωπαϊκή Κοινότητα,

ο οποιοδήποτε διεθνές κυβερνητικό σώμα,
ο οποιοδήποτε μη κυβερνητικό σώμα με μία ή περισσότερες
λειτουργίες, που μνημονεύονται στην παράγραφο 2 του Άρθρου
12.

4. Η Μόνιμος Επιτροπή μπορεί να ανταλλάσσει πληροφορίες με οποιουδήποτε σχετικούς οργανισμούς, που ασχολούνται με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

Άρθρο 18 - Συνεδρίες

1. ΣΤΟ τέλος του τρίτου χρόνου που ακολουθεί την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης, και με δική του/της πρωτοβουλία, σε οποιοδήποτε χρόνο μετά την ημερομηνία αυτή, ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα καλέσει τη Μόνιμο Επιτροπή σε συνεδρία.
2. Στη Μόνιμο Επιτροπή μπορούν να λαμβάνονται αποφάσεις μόνο εάν τουλάχιστον τα μισά από τα Μέρη είναι παρόντα.
3. Τηρουμένων των Άρθρων 16 και 20, οι αποφάσεις της Μόνιμου Επιτροπής θα λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών.
4. Τηρουμένων των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης, η Μόνιμος Επιτροπή συντάσσει τους δικούς της διαδικαστικούς κανονισμούς και τους διαδικαστικούς κανονισμούς οποιασδήποτε ομάδας εργασίας που δυνατό να συστήσει για εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας δυνάμει της Σύμβασης.

Άρθρο 19 - Εκθέσεις της Μόνιμου Επιτροπής

Μετά από κάθε συνεδρία, η Μόνιμος Επιτροπή προωθεί στα Μέρη και στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης έκθεση για τις συζητήσεις και οποιεσδήποτε αποφάσεις λήφθηκαν.

Κεφάλαιο IV - Τροποποιήσεις στη Σύμβαση

Άρθρο 20

1. Οποιαδήποτε τροποποίηση στα Άρθρα της παρούσας Σύμβασης που προτείνεται από Μέρος ή τη Μόνιμο Επιτροπή, θα κοινοποιείται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης και θα προωθείται από αυτόν ή αυτήν, τουλάχιστον δύο μήνες πριν την επόμενη συνεδρία της Μόνιμου Επιτροπής, στα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, οποιοδήποτε μέρος που υπέγραψε, οποιοδήποτε Μέρος, οποιοδήποτε Κράτος το οποίο καλείται να υπογράψει την παρούσα Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 21 και σε οποιοδήποτε Κράτος ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που καλείται να προσχωρήσει σ' αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 22.
2. Οποιαδήποτε τροποποίηση προτείνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, εξετάζεται από τη Μόνιμο Επιτροπή, η οποία υποβάλλει το κείμενο που υιοθετείται από πλειοψηφία τριών τετάρτων των ψηφισάντων στην Επιτροπή Υπουργών για έγκριση. Μετά την έγκριση του, το κείμενο αυτό προωθείται στα Μέρη για αποδοχή.
3. Οποιαδήποτε τροποποίηση, τίθεται σε ισχύ την πρώτη μέρα του μήνα που ακολουθεί την λήξη της περιόδου ενός μηνός, μετά την ημερομηνία κατά την οποία όλα τα Μέρη έχουν πληροφορήσει τον Γενικό Γραμματέα ότι την έχουν αποδεχθεί.

Κεφάλαιο V - Τελικές διατάξεις

Άρθρο 21 - Υπογραφή, επικύρωση και έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα Σύμβαση θα είναι ανοικτή για υπογραφή από τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα μη-μέλη Κράτη, τα οποία έχουν συμμετάσχει στην επεξεργασία της.
2. Η παρούσα Σύμβαση υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Οι πράξεις επικύρωσης, έγκρισης ή αποδοχής, θα κατατίθενται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.
3. Η παρούσα Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή της περιόδου των τριών μηνών μετά την ημερομηνία κατά την οποία τρία Κράτη, περιλαμβανομένων τουλάχιστον δύο Κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν εκφράσει την συγκατάθεση τους να δεσμευτούν από την Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.
4. Σε σχέση με οποιοδήποτε μέρος που υπογράφει τη Σύμβαση το οποίο μεταγενέστερα εκφράζει την συγκατάθεση του να δεσμευτεί από αυτή, η Σύμβαση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή της περιόδου των τριών μηνών, μετά την ημερομηνία της κατάθεσης της πράξης επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 22 - Κράτη μη - μέλη και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα

1. Μετά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Σύμβασης, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μπορεί, με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από πρόταση της Μονίμου Επιτροπής και διαβούλευση των Μερών, να καλέσει οποιοδήποτε κράτος μη-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο δεν έχει συμμετάσχει στην επεξεργασία της Σύμβασης, όπως και επίσης την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, να προσχωρήσουν στην παρούσα Σύμβαση, με απόφαση που λαμβάνεται με την πλειοψηφία που προνοείται στο Άρθρο 20,

υποπαράγραφο δ του καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, και με την ομόφωνη ψήφο των αντιπροσώπων των συμβαλλόμενων Μερών που δικαιούνται να παρακάθονται στην Επιτροπή Υπουργών.

2. Σε σχέση με οποιοδήποτε υπό ένταξη Κράτος ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Σύμβαση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών, μετά την ημερομηνία κατάθεσης της πράξης προσχώρησης, στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 23 - Εδαφική εφαρμογή

1. Οποιοδήποτε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο υπογραφής ή όταν **κατατίθεται** την πράξη επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, να καθορίσει το έδαφος ή τα εδάφη στα οποία η παρούσα Σύμβαση **θα** εφαρμόζεται.
2. Οποιοδήποτε Μέρος μπορεί, σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη ημερομηνία, με δήλωση που απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης, σε οποιοδήποτε άλλο έδαφος που καθορίζεται στη δήλωση και για τις διεθνείς σχέσεις του οποίου είναι υπεύθυνο ή εκ μέρους του οποίου είναι εξουσιοδοτημένο να δεσμεύεται. Σε σχέση με τέτοιο έδαφος, η Σύμβαση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή της περιόδου των τριών μηνών, μετά την ημερομηνία λήψης τέτοιας δήλωσης από τον Γενικό Γραμματέα.
3. Οποιαδήποτε δήλωση γίνεται δυνάμει των δύο προηγούμενων παραγράφων μπορεί, σε σχέση με οποιοδήποτε έδαφος καθορίζεται σε τέτοια δήλωση, να αποσυρθεί με γνωστοποίηση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα. Η απόσυρση **θα** τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα, που ακολουθεί την εκπνοή της περιόδου των τριών μηνών, μετά την ημερομηνία της λήψης τέτοιας γνωστοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 24 - Επιφυλάξεις

Καμία επιφύλαξη δεν μπορεί να γίνει για τη Σύμβαση.

Άρθρο 25 - Καταγγελία

1. Οποιοδήποτε Μέρος μπορεί σε οποιοδήποτε χρόνο, να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση, με ειδοποίηση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.
2. Τέτοια καταγγελία τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή της περιόδου των τριών μηνών, μετά τη λήψη της γνωστοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 26 - Γνωστοποιήσεις

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα γνωστοποιεί στα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου, οποιοδήποτε μέρος που υπογράφει, οποιοδήποτε Μέρος και οποιοδήποτε άλλο Κράτος ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα που έχει κληθεί να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση για:

(α)	οποιαδήποτε υπογραφή
(β)	την κατάθεση οποιασδήποτε πράξης επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης·
(γ)	οποιαδήποτε ημερομηνία έναρξης της ισχύος της παρούσας Σύμβασης σύμφωνα με τα Άρθρα 21 ή 22·
(δ)	οποιαδήποτε τροποποίηση υιοθετείται σύμφωνα με το Άρθρο 20 και την ημερομηνία κατά την οποία τέτοια τροποποίηση τίθεται σε ισχύ·
(ε)	οποιαδήποτε δήλωση γίνεται δυνάμει των διατάξεων των Άρθρων 1 και 23·
(στ)	οποιαδήποτε καταγγελία γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 25·

(η)	οποιαδήποτε άλλη πράξη, γνωστοποίηση ή κοινοποίηση σχετικά με την παρούσα Σύμβαση.
-----	--

Σε μαρτυρία των πιο πάνω οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι για το σκοπό αυτό, έχουν υπογράψει την παρούσα Σύμβαση.

Έγινε στο Στρασβούργο, την 25^η ημέρα του Ιανουαρίου του 1996 στην Αγγλική και Γαλλική, με τα δύο κείμενα εξίσου αυθεντικά σε ενιαίο αντίγραφο το οποίο θα κατατεθεί στο αρχείο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα διαβιβάσει πιστοποιημένα αντίγραφα σε κάθε Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα μη-μέλη Κράτη που συμμετείχαν στην επεξεργασία της παρούσας Σύμβασης, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, καθώς και σε κάθε Κράτος που καλείται να προσχωρήσει σ' αυτή.

